

สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

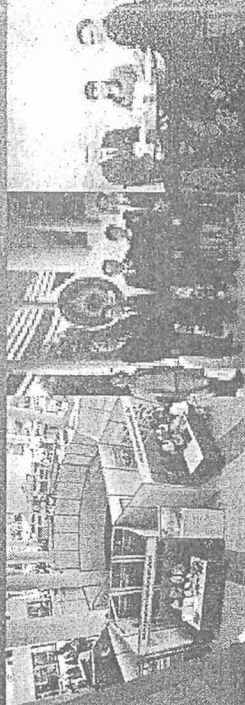
ศูนย์ประสานงาน การจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏสุราษฎร์ธานี ครั้งที่ 10
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์/โทรสาร 0-7735-5680 โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-1370-9696
E-mail : research-sru@hotmail.com
Website : http://www.research.sru.ac.th/sru_conference 2014
พิมพ์ที่ : พง. น.ส.ภาวิณี ภาณุรัตน์ และบรรณรักษ์ โทร. 077-216236

รายงานสืบเนื่องจากการประชุม
(แบบบรรยาย)

การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏสุราษฎร์ธานี ครั้งที่ 10
“งานวิจัยและงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน”
(Researches and Creative Solutions for Sustainable Local Development)

20 - 21 พฤศจิกายน 2557 ณ อาคารเรียนรวมเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี

การนำเสนอผลงานวิจัย

1. กลุ่มการศึกษา
2. กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์
4. กลุ่มพัฒนาสังคม
5. กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ

จัดโดย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบน และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏสุราษฎร์ธานี ครั้งที่ 10 “งานวิจัยและงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน”

การรับรู้และปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน ของมารดาหลังคลอด

Perception and Factors Related to Six-month Successful Experiences of Exclusive Breastfeeding Among Postpartum Mothers

นิอร ละอองแก้ว¹ Sununta Youngwanichsetha² และศศิกันต์ กาละ³

¹ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ (การผดุงครรภ์) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา 90110

โทร 0-7428-6455 โทรสาร 0-7428-6421 อีเมล neion_lr@hotmail.com

² ภาควิชาการพยาบาลสูติ-นรีเวชและผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา 90110

โทร 0-7428-6537 โทรสาร 0-7428-6421 อีเมล sununta.y@psu.ac.th

³ ภาควิชาการพยาบาลสูติ-นรีเวชและผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา 90110

โทร 0-7428-6537 โทรสาร 0-7428-6421 อีเมล napaporn.k@psu.ac.th

Neion Laoongkeaw¹ Sununta Youngwanichsetha² and Sasikarn Kala³

¹Program in Nursing (Midwifery), Faculty of Nursing, Prince of Songkla University,
Songkhla, 90110, Thailand

Tel: 0-7428-6455, Fax: 0-7428-6421, E-mail: neion_lr@hotmail.com

²Department of Obstetric-Gynecological Nursing and Midwifery, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla 90110, Thailand

Tel: 0-7428-6537, Fax: 0-7428-6421, E-mail: sununta.y@psu.ac.th

³Department of Obstetric-Gynecological Nursing and Midwifery, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla 90110, Thailand

Tel: 0-7428-6537, Fax: 0-7428-6421, E-mail: napaporn.k@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยปรากฏการณ์วิทยาแบบบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน ผู้ให้ข้อมูลเป็นมารดาหลังคลอด 6 เดือน -1 ปี ที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามแนวคำถาม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และข้อมูลที่ได้อีกจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการของโคไลซซี่ (Colaizzi, 1978) ผลการศึกษาพบว่า มารดาหลังคลอดมีการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน ใน 2 ประเด็น คือ ภูมิใจ และมีความสุข ที่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือนได้สำเร็จโดยมีปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด้าน คือ (1) การรับรู้ประโยชน์ของนมแม่ (2) ความตั้งใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (3) แหล่งสนับสนุน คือ ครอบครัว เจ้าหน้าที่ สื่อ และ (4) การจัดการและกลวิธี ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ส่งเสริมให้มารดาหลังคลอดเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน ได้สำเร็จมากขึ้น

คำสำคัญ : นมแม่ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก่อน 6 เดือน การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

Abstract

The purpose of this phenomenology research was to describe perception and factors related to six month successful experiences of exclusive breastfeeding among postpartum mothers. Informants were postpartum women who had exclusively breastfed for six month. Data were collected using in-depth interview, semi structured interview guides, non-participants observation, and analyzed using Colaizzi's method. Results showed that postpartum mother experienced gratification and happiness offer being successful six-month exclusively breastfeeding related were (1) awareness of the benefits of exclusive breastfeeding (2) intention to provide exclusive breastfeeding (3) continuous support from families, health personnels, and media (4) an appropriate strategic management for exclusive breastfeeding. These findings can be used to improve successful rate of promoting exclusive breastfeeding.

Keywords : Breastfeeding, Exclusive breastfeeding to six months, Phenomenological

1. บทนำ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ช่วยให้ลูกเริ่มต้นชีวิตด้วยสุขภาพที่แข็งแรง ลูกที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน นอกจากจะส่งผลต่อร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาแล้ว ยังเป็นจุดเริ่มต้นของเด็กเก่ง ดี และมีสุขต่อไปในอนาคต ดังนั้นองค์การอนามัยโลก กระทรวงสาธารณสุขและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จึงกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมให้มารดาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน (WHO, 2013)

ในประเทศไทยได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) และในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายเป็นร้อยละ 30 จากสถิติในปี 2549 พบว่ามารดาเพียงร้อยละ 5.4 ที่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนสำเร็จ หลังจากนั้นได้มีการพัฒนาระบบและการให้บริการการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย่างต่อเนื่อง ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 - 2552 อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 - 29.6 (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2553) แต่ถึงแม้จะมีการพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่อง อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา และหาแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ให้ประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ได้แก่ ปัจจัยด้านความตั้งใจของมารดาที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ บุคลากรทางการแพทย์ สาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นบุคคลสำคัญในการให้ความรู้ เสริมสร้างเจตคติ พัฒนาทักษะ ให้คำปรึกษา และสนับสนุนในการแก้ปัญหาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน (จิราพร วงศ์ใหญ่, 2551; และสุจิตรา ยวงทอง, 2555) นอกจากนี้ครอบครัวมีบทบาทในการช่วยส่งเสริมให้มารดาสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนสำเร็จมากขึ้น (ทวนทอง ศรีบุญเรือง, 2551; และพัชรินทร์ ไชยบาล, 2553) และจากการทบทวนเอกสารพบว่ามารดาหลังคลอดในตำบลชะอวด อำเภอชะอวด ร้อยละ 69.2 สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนได้สำเร็จ ได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 5 ตำบลนมแม่ในระดับประเทศ ตามโครงการตำบลนมแม่เพื่อสายใยรักแห่งครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา